

струнка, як дівочий стан, а квіти червоні, як уста. І назвали люди ту квітку мальвою, щоб нагадувала вона про вірне кохання, яке вічно живе у незрадливому серці».

В іншій наголошується на сміливість дівчини Мальви у боротьбі з ворогами: «Тяжко жилося людям в українських степах, багато ворогів зазіхало на їхні родючі землі. То кримчаки налітали, то турки, то поляки. Грабували, забирали в неволю, полювали за красунями, котрих згодом продавали в ханські та султанські гареми. Люди – чоловіки, жінки, навіть діти – боронилися, як могли, хто вилами, хто сокирою, а хто хоч дубцем. Налетіли якось на вільний хутір бусурмени, кого порубали, кого в полон забрали, тільки з юнкою Мальвою ніяк упоратися не могли. Бо горда й вільнолюбива козацька донька з дитинства переймала від батька та старших братів військову науку: і на коні гарцювала, і шаблею володіла не згірш будь-якого козака. Не один бусурмен поліг від її руки. Та сили були нерівні, полягла в бою і Мальва. Лютували вороги, що проста дівка побила стільки їхніх вояків. Порубали її тіло на шматки та й порозкидали на всі боки, а там, де вони впали, скоро зросли чудові квіти, які люди назвали мальвами на спомин про відважну дівчину-козачку».

Саме тому цю квітку полюбляють використовувати митці у творчості: художники, письменники. Зокрема відомі полотна художників із мальвами: К. Білокур «Мальви» (1950), В. Зарецький «Мальви» (1986), Д. Нарбут «Мальви» (із серії «Квіти України»). Символ квітки використовують відомі українські письменники: Роман Іваничук у романі «Мальви», Спиридон Черкасенко у романі «Пригоди молодого лицаря». Василь Скуратівський називає мальви, разом із калиною, вербою, тополею одвічними символами, якими опредметнювалося найсвятіше – любов до рідної землі, й водночас зазначає: «Не було села, а в ньому хати, де не палахкотіли б під вікнами мальви – ці незрадливі обереги нашої духовної спадщини».

Отже, цінуємо квітку мальву як символ України та рідної оселі.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Мальви – символ і оберіг української оселі. URL: <https://www.dnipro.lib.dp.ua/flora,%20mallow,%20legends>
2. Мальва. URL: <https://sites.google.com/site/rosliniukraieni3/malva>

*Ольховський Євген Дмитрович
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – доктор наук з соц. комунікацій, проф. Грабар Н.Г.*

КОЗАКИ: ЧИ ВСЕ МИ ЗНАЄМО ПРО ЗВИЧАЇ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА?

Козацтво завжди цікавило нас своїми звичаями та побутом. Про початковий етап виникнення козацтва нам відомо небагато. Однак, козаки з'явилися не просто так. У ті важкі часи протистояння різних культур вирішувалася доля українського народу. Тюркське за походженням слово «козак» означало вільних, незалежних від пана людей, які не мали чітко визначеного місця у суспільстві.

Як будь-яке військово-формування того часу, козаки мали певні звичаї та закони. Але що ми про них знаємо? Більшість людей знайомі з культурою козаків саме завдяки повісті Гоголя «Тарас Бульба». У своєму творі Микола Васильович розповідає про варварські звичаї, слабкий громадський побут та забобони козаків. Знайомлячись з темою «Культура козацької доби» вирішив досконаліше дізнатися про справжні звичаї українського козацтва.

Зазначимо про деякі особливості козацьких звичаїв. Запорозькі козаки носили як відмінний знак чуприну на маківці голови. Таку «відзнаку» дозволялося носити тільки обраним – вона була своєрідною відзнакою лицарського стану. Чуприни заборонялося носити джурам, селянам-втікачам, недосвідченим воякам, брехунам, боягузам, злодіям та ошуканцям. Мабуть найбільшою ганьбою на Січі вважалося позбавлення козака чуприни. Про надзвичайно високий статус цієї зачіски у запорожців свідчить і спеціальний спосіб носіння чуприни, закрученої саме за ліве вухо. Це пов'язане з тим, що усі свої нагороди козаки також вдягали на лівий бік одягу.

Щоб унебезпечити себе від вошей та інших паразитів, запорозькі козаки варили осетрину. Коли жир з риби повністю вкривав воду у казані, козаки занурювали у нього нові сорочки й лишали їх на певний час просочитися тим жиром. Потім сорочки одягали, і знімали лише тоді, коли вони вже ставали зовсім брудні чи пошкоджені.

Коли козаки мали гарячку, то ліками проти неї служила половина заряду гарматного пороху, змішаного з горілкою. Проковтнувши цю суміш, козаки лягали спати, і прокидалися вже в доброму здоров'ї. Іноді порох замінювали на звичайний попіл.

Іспит на звання запорожця був особливою процедурою. Лише після успішного навчання майбутній козак міг скласти іспит на звання запорожця. Спочатку кандидат мав з'їсти миску дуже гострого борщу і запити його горілкою, після чого пройти по колоді, перекинутій між скелями на березі Дніпра, і не впасти у воду. Наступне випробування – подолати всі пороги, пливучи Дніпром на човні проти течії. На завершення молодик, осідлавши необ'їждженого коня задом наперед, без сідла й вузди мав проїхати по степу й повернутися назад на Січ.

Козаки були людьми справи, і часто говорили: «Від зайвих слів слабшають руки», що також зображує твердість характеру. Зокрема, майже невідомі приклади козаків-зрадників. Потрапивши у полон, козак ніколи не виказував таємниць, саме тому полонені воїни вмирили смертю мучеників. Козаки вірили, що порушивши обіцянку, їм доведеться поплатитися своєю душею в після смерті.

Важливою складовою звичаїв є також духовність та релігійність козаків.

Про це вказують хоча б такі риси їхнього характеру: звичай не карати злочинців під великий піст, починати будь-яку важливу справу після молитви, носити при собі натільний хрест, віра в рятівну силу хреста під час походів, звичай записувати імена вбитих у бою в поменники, та особлива повага до людей, які «письмо священне читають і інших йому навчають». Усе це доводить, що віра в Бога займала далеко не останнє місце в житті козацтва.

Але запорозькі козаки зовсім не заглиблювались у тонкощі богословського вчення, надаючи більше значення безпосередній вірі, заснованій, швидше, на почутті, аніж на розумі, і, живучи в умовах постійної військової тривоги, нерідко через необхідність вони задовольняли свої релігійні потреби не так, як належало, а як було можливо. Так, якщо під час походу Чорним морем вони не мали при собі священника, якому могли покаятися у своїх гріхах перед лицем неминучої смерті, вони, як говориться в козацькій думі, «сповідувались Богу, Чорному морю і своєму отаману кошовому».

Таким чином, зважаючи на обставини, в яких існували войовничі українські козаки, можна з упевненістю говорити про те, що вони не тільки мали величезну кількість власних звичаїв, а й були високо духовними та благородними воїнами.

*Ольшевський Андрій Станіславович
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Варпаєв О.М.*

НАЦІОНАЛЬНО-ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ: АСПЕКТИ ПРОБЛЕМАТИКИ

Молодь – це велика соціально-демографічна група, має величезний різноманітний інноваційний потенціал. І ціль держави – залучити молодих людей до суспільного життя, бо тільки нове покоління здатне оновити її та внести кардинальні зміни.

Для духовно-морального виховання та розвитку сучасного молодого покоління серйозною небезпекою є поширення злочинності, тероризму, наркоманії, сект та інших негативних явищ, які надають руйнівний вплив на становлення їхньої особистості.

Сьогодні проблеми духовно-морального виховання та розвитку молоді є одними із актуальних. І це пов'язано з тим, що в людина живе і розвивається, оточена безліччю